

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

10.05.2017 г.

Важни обществено-икономически и политически теми

В. Стандарт

✓ Промисленото производство с ръст от 5,9%

Промисленото производство се увеличава през март с 5,9% спрямо същия месец на 2016 г., обявиха от НСИ. Спрямо предходния месец ръстът е с 0,8%. На годишна база увеличение на промисленото производство има в преработващата промишленост - с 9,9%, и в добивната промишленост - с 3,7%, докато в производството и доставката на електрическа и топлоенергия и газ има спад с 6,1%. По-значително увеличение в преработващата промишленост на годишна база има при производството на метали - с 52,7%, на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти - с 40,6%, на метални изделия - с 15,7%, и на изделия от каучук и пластмаси - с 15,3%. Намаление е отчетено при производството на превозни средства, без автомобили - с 13,8%, на дървен материал - с 10%, и на текстил - с 3,5%.

В. Сега

✓ 759 лв. може да е стартовата заплата за учител наесен

Увеличението на заплатите с 15% ще струва около 100 млн. лв. т.г.

759 лв. стартова заплата за учител, 791 лв. за старши и 836 лв. за главен учител - с тези по-високи нива на минималните възнаграждения може да посрещнат новата учебна 2017/18 г. преподавателите у нас. През уикенда новият просветен министър Красимир Вълчев съобщи, че обещаното двойно увеличение на учителските заплати през следващите 4 г. ще стане на стъпки, като първата ще се случи още през тази година. Според плановете това може да стане в началото на септември, а скокът да е с около 15%.

Точните проценти и датата на очакваното увеличение тепърва ще се детайлизират, обясни министърът пред "Сега". За целта първо трябва да станат ясни параметрите на актуализираната 3-годишна бюджетна прогноза на правителството, в която се очаква процентът от БВП за образование да бъде повишен от сегашните 3.5%. Едва след това ще може да се каже с колко точно ще се повишат възнагражденията на преподавателите и дали определеният скок ще е само за минималните заплати в системата, или ще важи за всички педагози. При последното увеличение например стартовите заплати бяха увеличени с 10%, а останалите - с 8%.

Ако прогнозите от 15% увеличение се сбъднат, това означава, че минималната стартова заплата на учителите ще се увеличи от 660 на 759 лв. Сметките показват, че старши учителите и старши възпитателите би трябвало да получават не 688 лв., а 791 лв. Главните учители и възпитатели пък следва да се разписват минимум срещу 836 лв. начално възнаграждение при 726 лв. в момента. Минималните основни заплати на директорите би трябвало да скочат от 825 на 948 лв., а на зам.-директорите на детски градини и училища - от 700 на 885 лв. Към момента не е ясно дали и педагогическият персонал в учебните заведения ще бъде уважен с по-високи възнаграждения.

Според предварителните разчети на МОН увеличението на заплатите тази година - за 3-те или 4-те оставащи месеца на 2017 г., ще струва малко под 100 млн. лв. За сравнение тази година заетите в системата - персонал и педагози, получават общо 126 млн. лв. повече, включително и заради увеличението на минималната заплата на 460 лв. "Не става дума просто за поредно увеличение на учителските заплати, а за мярка за разрешаване на дългосрочния проблем в образованието - нуждата от обезпечаване на системата с добри преподаватели", коментира министър Красимир Вълчев. Още при встъпването си в длъжност той обеща допълнителни стимули за преподавателите в отдалечените и малки населени места, които обаче ще станат факт най-рано от 2018 г.

ЗАЯВКА

Порочната практика на повечето директори на училища да пестят от делегираните бюджети, назначавайки преподаватели на договори само от 15 септември до 30 юни, ще бъде обсъдена със социалните партньори, обеща новият просветен министър. Според него назначаването на педагозите временно за определен срок не противоречи на Кодекса на труда, но за промяна на това положение ще се потърси "нормативна промяна". "Със социалните партньори ще подготвим списък от мерки", коментира той.

✓ Brexit и българската икономика

Великобритания вече направи първата официална крачка за излизане от ЕС, но всички въпросителни тепърва ще търсят своя отговор

В края на март Великобритания официално подаде своята молба за активирането на чл. 50 от Договора за Европейския съюз (ЕС) и така беше направена първата официална стъпка за излизането на страната от ЕС. Как точно ще се отрази Brexit на икономиката на общността, а и на отделните държави-членки тепърва ще се изчислява, а условията – ще са обект на допълнителни преговори.

В публикуваните досега насоки, по които ще се водят преговорните екипи на Европа, е записано ясно, че Великобритания трябва да изпълни своите финансови ангажименти и извадените неофициални сметки за това са в размер на към 60 млрд. евро.

След като изтече срокът по тези ангажименти обаче ще има една „дупка“ от около 10 млрд. евро годишно в бюджета на ЕС, според изчисленията на Института „Жак Делор“ в Берлин. Начините тези недостигащи средства да бъдат набавени са ограничени – увеличаване на вноските на останалите членове и/или намаляване на разходите.

В първия случай тежестта ще падне по-скоро върху държавите, които са нетни вносители в европейския бюджет. Сред тях днес са няколко държави, сред които Германия, Франция, Италия и Холандия. При увеличаване на ангажиментите в техните редици ще се вляят Испания и Ирландия.

При положение, че бъдат намалени разходите, пък ефектът ще е върху нетните потребители на европейски средства, сред които е България.

Но всъщност и при двата варианта България ще бъде засегната – или с по-голяма вноска към европейската хазна, или с по-малко средства по европейските фондове, на които страната ни разчита в значителна степен. В допълнение могат да се получат и още „усложнения“, в зависимост от това как точно ще изглежда „разводът по британски“.

По данни на Министерството на икономиката Великобритания е 10-тият по важност търговски партньор на българските износители и на 15-то място сред вносителите. За първите девет месеца на 2016 година износьт е на стойност общо почти 433 млн. евро, а вносьт достига 449 млн. евро.

Водещите стоки в износа на България са медикаменти (с дял от 6,8% от общия износ), столове (6,2%) и семена от слънчоглед (4,2%), показват данните на Министерството. Медикаментите са водещите стоки и по отношение на британския внос с дял от почти 9,5% от общия внос.

Или с други думи, една от индустриите, която ще следи най-внимателно преговорите за Brexit, ще бъде фармацевтичната. В допълнение България имаше и интерес да приюти Европейската агенция по лекарствата (EMA), чието седалище в момента е в Лондон, но засега официално не е обявила своите планове в тази насока.

За традиционните туристически дестинации в Европа – Испания, Франция или Гърция (по статистиката на Евростат), Brexit носи предизвикателства и в сферата на туризма. През миналата година обаче посещенията на британци в България (свързани с всички цели на пътуването – туризъм, служебни и т.н.) са малко над 281 хил. Цифрата не е значителна на фона на общо над 10,6-те млн. посещения на чужди граждани в България. За сравнение, в Гърция са почивали 2,4 млн. британци и загубата на средства, ако се появят ограничения пред свободното движение, могат да се окажат съществени.

В България общо приходите за местата за настаняване в страната през миналата година са в размер на 1,22 млрд. лева. От нощувките на чужденци хотелиерите са реализирали почти 892 млн. лева.

Данните на БНБ показват интересна тенденция – за ръст на британските инвестиции в последните месеци.

От 2010 година до първото тримесечие на 2016 година инвестиционните потоци от Великобритания са отрицателни.

През второто тримесечие на миналата година обаче тенденцията се обръща. С британски адрес е и един от големите инвеститори в България през тази година – British American Tobacco (BAT), която закупи водещите брандове на „Булгартабак холдинг“. Сумата по сделката е 100 млн. евро.

В последните месеци анализаторите коментират, че след Brexit Лондон, а и Великобритания като цяло, ще загубят своята привлекателна сила за чужди инвеститори и някои от тях ще потърсят нова дестинация за своите активи. Така че излизането на страната от ЕС освен негативи, може да донесе и ползи за останалите държави в общността, сред които и България.

Както обичат да казват европейските чиновници: "Нищо не е договорено, докато всичко не е договорено" и именно това ще бъде правено в следващите две години. Но никак не е лошо позицията на страната ни в този процес да бъде разработена, а засегнатите страни - да дадат своите становища, за да не се изненадваме в последния момент.

✓ Квалификационен център ще обучава кадри в туризма

Николина Ангелкова обеща по-тясно сътрудничество с бранша относно законодателните промени

Обмисля се създаването на квалификационен и преквалификационен център към Министерството на туризма по примера на Португалия и Франция за решаване на проблема с кадрите в туризма. Това каза пред журналисти министърът на туризма Николина Ангелкова преди първата си работна среща с представителите на туристическия бизнес, след като пое за втори път министерството.

Идеята е още за следващия летен сезон този център да обучи нискоквалифицираните кадри, като камериерки, сервитьори, бармани, рецепционисти, поясни Ангелкова, цитирана от Агенция „Фокус“.

Средно между 1000 и 3000 души ще може да обхване механизмът, като зависи от интереса към него, уточни тя.

„Това е една идея, която лансирахме в края на мандата на кабинета "Борисов 2". Сега е много важно да обсъдим всичко това с бранша и да създадем работещ механизъм за тези кадри“, допълни Ангелкова. И уточни, че според регистрираните в бурата по труда, които си търсят работа в сектор туризъм, не достигат над 23 хил. души.

Предвижда се и създаване на звено, което да подпомага по-лесното издаване на визи и еднократни разрешения за работа съгласно Закона за трудовата миграция и трудовата мобилност, който е в сила от края на миналата година.

Николина Ангелкова обеща и по-тясно сътрудничество с бранша, що се отнася до законодателните промени. Тя ще предложи създаване на Съвет по маркетинг и реклама и Съвет по законодателството към министерството, където да се обсъждат всички гледни точки и всички нормативни документи да бъдат максимално съгласувани с бранша.

Заместник министър-председателят по икономическата и демографската политика Валери Симеонов обеща на министъра на туризма подкрепата си за намирането на практическо решение на проблема с преместваемите обекти в националните курорти, допълва БТА. Нормативната база позволява в рамките на около два месеца да бъдат премахнати такива обекти, отбеляза Симеонов, като посочи, че това е "болна" тема за курортите "Слънчев бряг" и "Златни пясъци".

Вицепремиерът се ангажира и с подкрепа относно обезпечаването с работна ръка, инфраструктурата, промяна на нормативната база. Симеонов уточни, че все още ресурсите на вицепремиерите не са конкретно разпределени и изрази очаквания след утрешното заседание на кабинета в неговия ресор да е и туристическото ведомство.

✓ БНБ продава на аукцион съкровищни облигации за 100 млн. лева

Годишният лихвен процент на ценните книги с падеж 25 юли 2027 г. е 1,95%

На 15 май Българската народна банка (БНБ) ще проведе аукцион за продажба на лихвоносни съкровищни облигации със сročност десет години и шест месеца (3 833 дневни) от отворен тип с фиксиран лихвен процент, съобщи от централната банка.

Емисията е с падеж 25 юли 2027 г.

Министерството на финансите определи като номинална стойност на предложеното количество 100 млн. лева при 1,95% годишен лихвен процент.

За дата на плащане е обявен 15 май 2017 г.

На 112 се изчислява броят на дните от датата на емисията (25 януари 2017 г.) до датата на отваряне/плащане (16 май 2017 г. вкл.), за които се изчислява натрупаната лихва.

Първичните дилъри могат да участват в аукциона със състезателни поръчки както от свое име и за своя сметка, така и от свое име, но за сметка на свои клиенти.

По решение на Министерството на финансите първичните дилъри могат да участват в аукциона и с несъстезателни поръчки от свое име, но за сметка на свои клиенти, които не са банки или инвестиционни посредници, включително и такива, установени в друга държава-членка или в трета страна.

Съотношението на ДЦК, предлагани със състезателни и несъстезателни поръчки, е 50 на сто към 50 на сто от общото предложено количество.

Dnevnik.bg

✓ Тол таксите ще носят по половин милиард лева на година, обяви Николай Нанков

Новият министър на регионалното развитие и благоустройството Николай Нанков обяви пред Нова телевизия, че въвеждането на тол система ще носи приходи от около половин милиард лева за Агенция "Пътна инфраструктура".

По думите му с толкова пари ще може да се изгради магистрален път в участък като този при Кресненското дефиле. Друга опция за изразходването им е ремонт на близо 1300 километра пътища.

Нанков уточни, че тол системата е предназначена само за тежкотоварни автомобили, тъй като те рушат най-много пътищата. Против въвеждането ѝ обаче имало лоби, което правило всичко възможно да забави провеждането на обществената поръчка.

"Срокът за внедряване на тази система е 19 месеца. След като това се случи, ще направим и електронни винетки за леките автомобили", добави регионалният министър.

Нанков каза още, че сред приоритетите му е да разшири обхвата на програмата за енергийна ефективност. Той разкри, че не само големите жилищни сгради ще бъдат санирани, но и малките еднофамилни такива. За тях обаче най-вероятно ще трябва да има финансово участие на домакинствата.

News.bg

✓ Набират проекти по програма "ДУНАВ" 2014-2020

До 6 юни 2017 година е открита втората покана за проектни предложения по програмата за транснационално сътрудничество "Дунав" 2014-2020, съобщи от правителството. с краен срок до 15 часа на 6 юни 2017 година. Проектните предложения, които могат да бъдат подавани, са по три тематични приоритета.

По първата приоритетна ос от програмата - "Иновативен и социално ангажиран Дунавски регион", могат да бъдат подавани проектни предложения в рамките на Специфична цел 1.2 "Увеличаване на уменията и знанията за бизнес и социалните иновации".

Специфична цел 1.1 "Подобряване на средата за балансиран достъп до знание" е частично ограничена за кандидатстване, пише в указанията.

Целите, отворени за кандидатстване по втория приоритет - "Околна среда и културно ангажиран Дунавски регион", са: 2.2 "Възстановяване и управление на екологични мрежи и коридори", 2.3 "Подобряване на транснационалното управление на водните ресурси и превенция на риска" и 2.4 "Подобряване на готовността за управление на рискови ситуации".

Частично ограничена за кандидатстване е Специфична цел 2.1 "Устойчиво използване на природното и културното наследство и ресурси".

Третият приоритет, по който се приемат предложения, е: "Подобрена свързаност и енергийна отговорност на Дунавския регион".

Отворена за кандидатстване е Специфична цел 3.2 "Подобряване на енергийната сигурност и енергийната ефективност", а Специфична цел 3.1 "Екологосъобразни и сигурни транспортни системи" е частично ограничена.

Програма "Дунав" 2014-2020 предлага финансиране до 50 834 974.48 евро от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), 4 420 498.53 евро от Инструмента за предприеждителна помощ (ИПП) и 4 653 192.00 евро от Европейския инструмент за съседство (ЕИС). Съфинансирането за проектните партньорите от ЕФРР, ИПП и ЕИС е в размер до 85 %.

Министерството на регионалното развитие и благоустройството ще предостави национално съфинансиране от републиканския бюджет на всеки български партньор в размер на 15% от неговия бюджет в проекта, чрез сключване на договор за предоставяне на национално съфинансиране между министерството и партньора.

Капитал

✓ Медта и петролът движат износа през февруари

Експортът към ЕС нараства с 10.7% на годишна база, а към трети страни - с 27.2%

Продажбите на български стоки в страните от Европейския съюз нарастват по-бързо през февруари в сравнение с предходния месец. Увеличението е с 10.7% на годишна база, показват предварителните данни на Националния статистически институт (НСИ). Най-голям принос за ускорението имат продажбите на нерафинирана мед и медни изделия, където както цените, така и количеството е по-високо. Допълнителен ефект има по линия на петрола - въпреки че експортираното количество намалява, продажбите нарастват поради поскъпването на суровината от началото на тази година на международните пазари. ЕС е важен пазар за България, тъй като за там е насочена около две трети от експортната продукция на страната.

През февруари значително увеличение отбелязват и продажбите на български стоки към страни извън ЕС, където промяната е с 27.2% нагоре спрямо година по-рано. Ключовият фактор отново е петролът, но ефектът е от ръст както в цените, така и в продадените количества. Общо износът през февруари нараства с 16.4% на годишна база.

Факторът "цена"

По-силният експорт на стоки към съюза през втория месец от годината е резултат основно на ценови промени. На първо място ключов фактор е медта - докато през февруари 2016 г. продажбите на метала бяха 89.9 млн. лв., тази година сумата нараства близо три пъти (до 266.4 млн. лв.). Така общият принос към ръста на експорта за месеца е 7.7 пр. п.

От една страна, причината е близо тройното поскъпване на суровината на международните пазари от ноември миналата година. От друга - ефект има и по-високото количество, което България изнася към ЕС - миналата година продажбите в страни от съюза за февруари бяха 11.1 млн. лв., а през 2017 г. достигат 21.8 млн. лв. По-слабото представяне през 2016 г. се дължи и на временното спиране на производствената дейност на "Аурибис България" заради профилактика.

Вторият фактор за ускорението на растежа е петролът, като продажбите на горива, масла и подобни продукти допринасят с 1.4 пр. п. към увеличението на експорта за ЕС. Причината е изцяло поскъпването на суровината, тъй като на годишна база през февруари количеството, продадено в страни в съюза, намалява с 15.1%. Допълнително продажбите на електрически машини, апарати и части допринасят с 1 пр. п. за месеца, като достигнатата сума е 281.2 млн. лв.

Основните партньори

Към февруари основната дестинация за българския износ от страните на ЕС продължава да е Германия, където продажбите достигат близо 1.1 млрд. лв., което е с 16.8% над миналогодишната сума. Около една трета от българските стоки, които се продават в Германия, са машини, апарати и части за тях, следвани от изделия от мед и облекла. След най-големия търговски партньор на страната се нареждат Италия, към която обаче експортът намалява до 665 млн. лв., и Румъния - с продажби на стойност 548.6 млн. лв.

Поглед напред

Износът продължава да е една от основните движещи сили на икономиката. Затова и БВП на България е пряко свързан с развитието на еврозоната.

Добрата новина е, че тази година очакванията на много икономисти са всички страни членки да отчетат растеж. Статистиката за първото тримесечие на годината също е в тази посока - БВП на ЕС нараства с 1.9% на годишна база според предварителните данни на Евростат. А когато в европейските икономики има раздвижване, то се пренася под формата на по-висок БВП в България.

Въпреки това прогнозите са вътрешното търсене в страната през тази година да нарасне - това включва не само потреблението на български, но и на вносни стоки. По тази линия се очаква увеличение на вноса, което би забавило темпа на повишение на нетния износ.

Търговското салдо за ноември е на минус – внесените в страната стоки надвишават изнесените с 421.5 млн. лв. За сравнение, за първите два месеца на 2016 г. сумата е 3.9 млн. лв. Значителната разлика се дължи на по-силния внос тази година както по линия на ЕС, така и от трети страни.

✓ **Петролът прави опит да поскъпне. Спад на запасите в САЩ**

Цените на петрола в началото на търговията в сряда се покачват на фона на сигнали за поредно понижаване на запасите в САЩ.

Стойността на юнските фючърси за сорта Brent на лондонската борса ICE Futures сутринта се покачва с 30 цента (0,62%) - до \$49,03 за барел. При закриването на пазара във вторник цената им бе спаднала с 61 цента (1,24%) - до \$48,73 за барел.

Цената на американския еталон WTI с доставка през юни на електронните търгове на Нюйоркската стокова борса (NYMEX) в същото време се повишава с 33 цента (0,72%) - до \$45,21 за барел. Вчера контрактите бяха поевтинели с 55 цента (1,18%) - до \$45,88 за барел.

Във вторник Американският институт по петрола (API), събиращ данни на доброволна основа, съобщи за спадане на запасите през миналата седмица с 5,79 милиона барела.

Официалните данни на енергийното министерство на САЩ ще бъдат изнесени по-късно днес. Наблюдателите очакват запасите от суровината, които се съкращават вече 5-та седмица поред, да отчетат нов спад от около 2 млн. барела.

Преди това енергийното министерство повиши прогнозите си за добив на петрол през 2017 г. до среднодневно 9,22 млн. барела. А производството през 2018-а може да достигне рекордните 9,96 милиона барел на денонощие.

Освен състоянието на запасите и добива в САЩ, пазарът следи и заявленията на представители на най-големите производители на суровината. Оценяват се перспективите за продължаването на срока на действие на пакта за съкращаване на долива на ОПЕК и други страни извън картела.

Във връзка с руският енергиен министър Новак потвърди, че Русия е солидарна с усилията на партньорите си за балансиране на предлагането и търсенето и оздравяване на световния петролен пазар.

✓ **Доларът тръгна надолу след уволнението на директора на ФБР**

Цената на долара намаля леко, а приеманата като убежище йена поскъпна, след като президентът на САЩ Доналд Тръмп изненадващо реши да уволни директора на ФБР Джеймс Коми, предаде Reuters.

Коми водеше разследването относно твърденията за намеса на Русия в изборите за държавен глава, които се проведоха миналата година. Демократите обвиниха Тръмп, че има политически мотиви.

Политическите скандали натежаха на долара, тъй като разделен конгрес би могъл да попречи на плановете на американския президент за реформа на данъчната система.

Доларовият индекс, който след цената на зелените пари срещу шест основни валути, поевтиня с 0.2% до 99.415 от тримесечния връх от 99.688 във вторник. С толкова доларът поевтиня и срещу японската йена и се търгуваше за 113.74, спад от върховата от 15 март насам стойност от 114.325.